

Εισαγωγικό ενημερωτικό σημείωμα

Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική (Πολιτική Συνοχής)

Σύμφωνα με τους πρωτεργάτες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας «η Ευρώπη δεν μπορεί να υπάρχει ούτε και να έχει σημασία για τους λαούς της, εφόσον οι λαοί αυτοί έχουν διαφορετικό επίπεδο ζωής μεταξύ τους». Με αυτό τον απαραίτητο όρο για τη βιωσιμότητα του Ευρωπαϊκού οικοδομήματος, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα κατόρθωσε να μετεξελιχθεί (ΕΣ01) σε Ένωση με θεμελιώδη στόχο την «ισότιμη συμμετοχή στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο, κάθε πολίτη της, σε κάθε εδαφικό της τμήμα». Το θεμελιώδη αυτό στόχο υπηρετούν τα θεσμικά της όργανα με τις τομεακές και οριζόντιες πολιτικές (ΕΣ02), που εδράζονται σε μια στέρεα [νομική βάση](#) από την οποία απορρέει πλήθος θεσμικών και κανονιστικών ρυθμίσεων.

Πράγματι, η περιφερειακή ανάπτυξη στην Ε.Ε. επηρεάζεται έντονα από τις τομεακές της πολιτικές μέσω των οποίων προωθείται η κατάργηση των κανονιστικών ρυθμίσεων της αγοράς και η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών (Βιομηχανική Πολιτική), η στήριξη της καινοτομίας (Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη), η ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος (Κοινή Αγροτική Πολιτική), η βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων (Αλιευτική Πολιτική), η μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα (Ενεργειακή Πολιτική), η υλοποίηση συστημάτων ολοκληρωμένων μεταφορών, η ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων μεταφοράς και η βελτίωση της ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών (Πολιτική Μεταφορών), η καταπολέμηση της ανεργίας (Πολιτική Απασχόλησης) κλπ. Ανάλογα επηρεάζουν την περιφερειακή ανάπτυξη και οι οριζόντιες πολιτικές της Ε.Ε., όπως η Κοινωνική Πολιτική, η Φορολογική Πολιτική, η Πολιτική του Ανταγωνισμού, η Περιβαλλοντική Πολιτική και, τέλος, η Περιφερειακή Πολιτική ή Πολιτικής Συνοχής όπως αποκαλείται στην Ε.Ε. (βλ. [χρήσιμοι σύνδεσμοι](#)).

Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική (ΕΣ 03) είναι από τις πλέον σημαντικές οριζόντιες πολιτικές της Ε.Ε. θεσμοθετημένη ήδη στη Συνθήκη, με την οποία επιδιώκεται η ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, δηλαδή η άρση των ανισοτήτων μεταξύ των Περιφερειών και η σύγκλιση τους με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (εδαφική συνοχή). Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική έχει ως γενικό στόχο την οικονομική ευημερία και την κοινωνική συνοχή σε όλη την Ε.Ε. και προς τούτο, παρέχει το κατάλληλο πλαίσιο για ένα ευρύ φάσμα επενδύσεων που ενθαρρύνουν την οικονομική ανάπτυξη. Στην πράξη πρόκειται για μια γεωγραφικά εστιασμένη πολιτική, γεγονός που καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο διαχείρισης των πόρων που επενδύονται αλλά και την ίδια την επιλεξιμότητα των έργων. Βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία της Περιφερειακής Πολιτικής αποτελούν η [μακροοικονομική σταθερότητα](#) και οι διαρθρωτικές αλλαγές που απορρέουν από την ανάγκη ορθής εφαρμογής των λοιπών πολιτικών της Ε.Ε.. Οι περισσότερες από τις αλλαγές αυτές βρίσκονται στην σφαίρα των Εθνικών Πολιτικών, όμως το ενδιαφέρον του Συμβουλίου για την προώθησή τους, οδήγησε στην υποχρέωση σύνταξης ενός Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) για κάθε Κράτος-Μέλος.

Κύριο μέσο για την επίτευξη της ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης είναι τα Διαρθρωτικά Ταμεία που στοχεύουν στην αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων της Ε.Ε. με τρόπο

παραγωγικό που να εξασφαλίζει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα έτσι ώστε και η σύγκλιση να επιταχύνεται, αλλά και να δημιουργούνται προϋποθέσεις αυτοδύναμης ανάπτυξης.

Σημειώνεται ότι τα Διαρθρωτικά Ταμεία έχουν αυστηρούς δεσμούς με όλες τις πολιτικές της Ε.Ε. αλλά και με τις εθνικές πολιτικές. Ειδικότερα, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της Εθνικής Περιφερειακής Πολιτικής για δυο λόγους : διότι η Κοινοτική ενίσχυση δίδεται μόνο σε σχέδια που εντάσσονται σε κάποιο Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης και διότι αποτελούν βάση του συντονισμού των τομέων εθνικής πολιτικής στην Ε.Ε..

Η χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής

Προϋπόθεση για να επιτύχει η Ε.Ε. τους κεντρικούς πολιτικούς της στόχους αποτελεί η επίτευξη πολιτικής συμφωνίας επαρκούς χρηματοδότησής τους. Αφετηρία της διαδικασίας αυτής, που αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά πολιτικοοικονομικά γεγονότα του Κοινοτικού γίνεσθαι, είναι η πρόταση κατανομής πόρων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει περίπου δύο έως τρία χρόνια πριν από την έναρξη μιας νέας περιόδου δημοσιονομικού προγραμματισμού και αυτό προκειμένου να υπάρχει επαρκής χρόνος διαπραγμάτευσης στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για διαπραγμάτευση.

Για την περίοδο 2007-2013 (ΕΣΠΑ), η διαπραγμάτευση η οποία ξεκίνησε το 2004 για να ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο 2005 (Συμφωνία Βρυξελλών), διενεργήθηκε μέσα σε μια πολύπλοκη συγκυρία, η οποία διαμόρφωσε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες για την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, για τους παρακάτω λόγους :

Πρώτον, το διεθνές περιβάλλον ήταν σαφώς λιγότερο δεκτικό σε σχέση με το παρελθόν στις αυξημένες απαιτήσεις πόρων. Ως εκ τούτου, οι ισχυρές πιέσεις για μια ιδιαίτερα περιοριστική συμφωνία οδήγησαν σε πολύ μικρότερη αύξηση πόρων (13%) από την προηγούμενη περίοδο (Γ'ΚΠΣ) σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση από το Β'ΚΠΣ (Συμφωνία Εδιμβούργου) στο Γ' ΚΠΣ (Συμφωνία Βερολίνου).

Δεύτερον, αυξήθηκαν οι δικαιούχοι Συνοχής κατά 100 εκατομμύρια επιπλέον κατοίκους, που προέρχονται από νέα Κράτη-Μέλη που έχουν μεγαλύτερες ανάγκες για στήριξη λόγω των ασθενών οικονομιών τους και οι οποίες καλύπτονται κυρίως από το κονδύλι της Συνοχής. Αυτό είχε ως επίπτωση τη μετάβαση σε καθεστώς μειωμένης χρηματοδότησης τριών Ελληνικών Περιφερειών (Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία) στις οποίες, όμως, κατοικεί το 63% του πληθυσμού. Οι Περιφέρειες αυτές υπέστησαν το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης που οδήγησε σε μείωση του μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ των 25, έναντι αυτού των 15 (στατιστική σύγκλιση ή phasing out).

Τρίτον, για πρώτη φορά, οι Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου δεν υπάγονται στον στόχο της Σύγκλισης, έχοντας ξεπεράσει το 75% του μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ε.Ε. των 15 (φυσική σύγκλιση ή phasing in).

Τέλος τη διαπραγματευτική θέση της Ελλάδας επιβάρυνε το κακό της παρελθόν από τη διαχείριση των ΚΠΣ επί Κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ. Σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα μόλις που κατάφερε για κάθε ένα Ευρώ που έλαβε να δημιουργήσει αύξηση του εισοδήματος μόλις κατά

1,7 ευρώ, όταν άλλες χώρες, όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία, επέτυχαν διπλάσια και τριπλάσια αύξηση, ενώ παράλληλα απώλεσε σημαντικούς πόρους λόγω προβλημάτων νομιμότητας διαχείρισης και ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Σημειώνεται ότι οι πόροι κατανέμονται στο διοικητικό εκείνο επίπεδο που κάθε Κράτος-Μέλος υποδεικνύει ανάλογα με την εκάστοτε διοικητική του διάρθρωση ([ΕΣ04](#)). Αρκετές χώρες, έχοντας προβλέψει εγκαίρως τις επερχόμενες μειώσεις πόρων σε σχέση με τις οικονομικές και δημογραφικές εξελίξεις των Περιφερειών τους, προχώρησαν στη διοικητική τους αναδιάρθρωση. Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δεν αξιοποίησε το πλαίσιο αλλαγής ταξινόμησης που τότε ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκό, με αποτέλεσμα πέντε από τις δεκατρείς Περιφέρειες της χώρας να μεταβούν τελικά σε καθεστώς «στατιστικής» ή «φυσικής σύγκλισης» και άρα, μειωμένης χρηματοδότησης. Σημειώνεται επίσης ότι με ευθύνη της σημερινής Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, χάθηκαν και πάλι ευκαιρίες αφού η αναδιάρθρωση που αποφασίστηκε («Καλικράτης») δεν είναι [ευνοϊκή](#), ούτε αναπτυξιακά αλλά ούτε και χρηματοδοτικά.

Στο αρνητικό αυτό πλαίσιο για τη χώρα μας, η προετοιμασία και η διαπραγμάτευση που διεξήγαγε η Κυβέρνηση της ΝΔ ([ΕΣ 05](#)) εξασφάλισαν πόρους ιδιαίτερα σημαντικού ύψους και πολλές ευνοϊκές ρυθμίσεις διαχείρισης και απορρόφησης. Συγκεκριμένα : υποστηρίξαμε σε όλα τα επίπεδα ότι η εκάστοτε οικονομική συγκυρία δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τη Συνοχή, το βασικότερο δομικό στοιχείο του ευρωπαϊκού μοντέλου, ότι η αλληλεγγύη και η ισότητα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την περιφερειακή αλλά και την εθνική ευημερία, ότι η διεύρυνση δεν πρέπει να επιβαρύνει τα φτωχότερα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε.Ε15, ότι η κατανομή των πόρων πρέπει να διασφαλίζει επαρκή μεταβατική στήριξη στα Κράτη-Μέλη όπου η κατάσταση διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο (προειδοποιήσαμε ότι κάτι τέτοιο συνιστά αρνητικό μήνυμα για τις μελλοντικές διευρύνσεις) και, τέλος, ότι οι περιφέρειες φυσικής σύγκλισης θα έπρεπε να υποστούν ελάχιστη μείωση σε σχέση με τη χρηματοδότηση που θα ελάμβαναν ως Περιφέρειες του λεγόμενου Στόχου 1 (κάτω από το 75% του μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ε.Ε.).

Εξέλιξη της Περιφερειακής Πολιτικής στις χώρες του ΟΟΣΑ

Σύμφωνα με τη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης των Κρατών-Μελών του ΟΟΣΑ η οποία δημοσιεύτηκε το Νοέμβριο 2010 σε [έκθεση](#) με τίτλο «Regional Development Policies in OECD Countries», η περιφερειακή πολιτική ξεκίνησε σε μία περίοδο ισχυρής ανάπτυξης και δημοσιονομικής επέκτασης (δεκαετίες του 1950 και 1960) με βασικούς στόχους τη μείωση των ανισοτήτων και την ισόρροπη ανάπτυξη, μέσω μεταβιβαστικών πληρωμών, κυρίως, προς τις περιοχές που υστερούσαν.

Κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του 1970 και του 1980, η οικονομική κρίση οδήγησε σε περιφερειακές συγκεντρώσεις της ανεργίας σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ. Παράλληλα, με τις προσπάθειες μείωσης των ανισοτήτων ως προς το εισόδημα και τις υποδομές μεταξύ των περιφερειών, η προσοχή εστιάστηκε και στην καταπολέμηση των ανισοτήτων ως προς την απασχόληση. Δεδομένης της τότε επικρατούσας θεωρητικής προσέγγισης που προέβλεπε ότι η δημόσια πολιτική θα μπορούσε να αλλάξει τις συνθήκες της προσφοράς, επηρεάζοντας τις αποφάσεις για την εγκατάσταση των επιχειρήσεων, τα περισσότερα κονδύλια στράφηκαν προς την άμεση υποστήριξη επιχειρήσεων στις μειονεκτικές περιοχές (χαρακτηριστικό παράδειγμα στην Ελλάδα αποτέλεσαν οι Αναπτυξιακοί Νόμοι 1262 και 1892).

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, η περιφερειακή πολιτική στις χώρες του ΟΟΣΑ εστίαζε, στην επενδυτική βοήθεια προς τις Περιφέρειες και την υποστήριξη των υποδομών, κυρίως, προς τις περιοχές σε αναπτυξιακή υστέρηση. Εντούτοις, οι περιφερειακές ανισότητες δεν μειώθηκαν σημαντικά. Ως αποτέλεσμα, η περιφερειακή πολιτική από μία εκ των άνω παρέμβαση επιδοματικού χαρακτήρα, εξελίχθηκε σε μια ευρύτερη πολιτική για την ενίσχυση της «περιφερειακής ανταγωνιστικότητας», με τις εθνικές κυβερνήσεις να ευνοούν την περιφερειακή ανάπτυξη έναντι της αναδιανομής.

Αυτή η νέα προσέγγιση περιλαμβάνει μία αυξανόμενη τάση αποκέντρωσης υπέρ της περιφέρειας. Έτσι, τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης ενισχύθηκαν, αντανακλώντας μία ευρύτερη πολιτική στροφή προς την υποστήριξη της ενδογενούς ανάπτυξης και της βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αυξάνοντας το δυναμικό της περιφέρειας και στοχεύοντας στην προώθηση καινοτόμων πρωτοβουλιών.

Οι περισσότερες χώρες εφαρμόζουν περιφερειακές πολιτικές, θέτοντας ως στόχους τη μείωση των ανισοτήτων και την αποτελεσματικότητα, ενώ αυξανόμενη προσοχή κερδίζει η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα. Ένας αριθμός χωρών δίνει έμφαση στη σχέση μεταξύ περιφερειακής ανάπτυξης και την επίτευξη ισορροπίας, αντιμετωπίζοντας αυτούς τους δύο στόχους ως αλληλένδετους. Επιπλέον, πέραν των παραδοσιακών στόχων, κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος η έννοια της αιφόρου ανάπτυξης. Ορισμένες χώρες θέτουν, επίσης, ως στόχο τη βελτιωμένη διακυβέρνηση μέσω της αποκέντρωσης.

Αλλαγή παραδείγματος της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης (Πηγή: ΟΟΣΑ)

	Παλιό παράδειγμα	Νέο παράδειγμα
Αναγνώριση προβλήματος	Περιφερειακές ανισότητες σε εισόδημα, υποδομές και απασχόληση	Έλλειψη ανταγωνιστικότητας, αναξιοποίητο δυναμικό στην περιφέρεια
Στόχοι	Ισότητα μέσω ισορροπής περιφερειακής ανάπτυξης	Ανταγωνιστικότητα και ισότητα
Γενικό πλαίσιο πολιτικής	Χρηματοδότηση των περιοχών σε υστέρηση, ανταπόκριση στα σοκ (αντίδραση στα γεγονότα)	Κινητοποίηση αναξιοποίητου δυναμικού μέσω περιφερειακού προγραμματισμού (προληπτική πολιτική)
Κάλυψη	Τμηματική προσέγγιση απέναντι σε ένα περιορισμένο σύνολο κλάδων	Ολοκληρωμένα αναπτυξιακά σχέδια με ευρύτερη κάλυψη απέναντι σε πολιτικές
Χωρική οργάνωση	Στόχος οι μειονεκτικές περιφέρειες	Εστίαση σε όλες τις περιφέρειες
Χρονικός ορίζοντας	Βραχυπρόθεσμος	Μακροπρόθεσμος
Προσέγγιση	«Ένα μέγεθος ταιριάζει σε όλους»	Προσέγγιση ανάλογα με τις συνθήκες
Εστίαση	Εξωγενείς επενδύσεις και μεταβιβαστικές πληρωμές	Ενδογενή τοπικά περιουσιακά στοιχεία και γνώση
Εργαλεία	Επιδοτήσεις και κρατική βοήθεια (συχνά ατομικά σε επιχειρήσεις)	Μεικτές επενδύσεις σε «ελαφρύ» και «βαρύ» κεφάλαιο (επιχ/κό περιβάλλον, αγορά εργασίας, υποδομές)
Δρώντες	Κεντρική κυβέρνηση	Διαφορετικά επίπεδα κυβέρνησης, κοινωνικοί εταίροι, Κοινωνία Πολιτών

Όσον αφορά στους προϋπολογισμούς που σχεδιάζονται για τις συγκεκριμένες πολιτικές, ο ΟΟΣΑ επισημαίνει ότι είναι δύσκολο να πραγματοποιήσει μία συνεκτική σύγκριση, εξαιτίας της έλλειψης ενιαίου ορισμού για το τι συνιστά «περιφερειακή πολιτική», αλλά και των

περιορισμένων δεδομένων σχετικά με τα επιμέρους τμήματα των περιφερειακών πολιτικών. Είναι χαρακτηριστικό ότι καμία χώρα δεν κατέθεσε μία συνολική εκτίμηση για το ύψος του προϋπολογισμού της περιφερειακής της πολιτικής.

Παρόλα αυτά, ο έλεγχος της κατανομής των οικονομικών πόρων καταδεικνύει το μέγεθος της ανάθεσης ουσιαστικών εξουσιών σε τοπικό επίπεδο. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ιδιαίτερα στα συγκεντρωτικά κράτη, η κεντρική κυβέρνηση αποτελεί ακόμη πολύ σημαντική πηγή χρηματοδότησης της περιφερειακής ανάπτυξης.

Η έντονη εξάρτηση από κάθετες μεταβιβαστικές πληρωμές περιορίζει την ελευθερία των περιοχών να καταναείμουν τους πόρους και να διαχειριστούν την περιφερειακή πολιτική.

Ωστόσο, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, υπό ορισμένες συνθήκες, οι παρεμβάσεις που ελέγχονται από το κέντρο, ενδεχομένως να αποτελούν το αποτελεσματικότερο μέσο για το συντονισμό μίας σειράς αναπτυξιακών προγραμμάτων, εξασφαλίζοντας καλύτερη εποπτεία και περιορίζοντας τις περιπτώσεις κατακερματισμού, αλληλοεπικαλύψεων και πολυπλοκότητας.

Εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής

Η Περιφερειακή Πολιτική εξελίσσεται και εμπλουτίζεται διαρκώς μέσα από διάφορες θεσμικές και πολιτικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν τα θεσμικά της όργανα και οι εθνικές Κυβερνήσεις. Για παράδειγμα, τους ειδικούς στόχους της πολιτικής συνοχής της τρέχουσας περιόδου 2007-2013 ([ΕΣ06](#)) επηρέασε η πολιτική απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να μετατρέψει την Ε.Ε. στην «*πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία στον κόσμο, βασισμένη στη γνώση και την εμπειρία, ικανή να διατηρήσει σταθερή την οικονομική της ανάπτυξη, με περισσότερες θέσεις απασχόλησης, με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή*», γνωστή ως Στρατηγική της Λισσαβόνας ([ΕΣ07](#)).

Η τάση για συγκέντρωση των πόρων στις πλέον δυναμικές γεωγραφικές περιοχές της Ε.Ε. όπου η οικονομική απόδοση των δημόσιων επενδύσεων θα ήταν μεγαλύτερη, αποτέλεσε μια σημαντική «απειλή» της Στρατηγικής της Λισσαβόνας (ΣΤΛ) για την Ελλάδα. Πολλά από τα πλουσιότερα Κράτη-Μέλη, επεδίωξαν να κατευθύνουν τους πόρους εκεί που θα οδηγούσαν σε άμεσα αποτελέσματα οικονομικής μεγέθυνσης, και όχι εκεί που υπάρχει πραγματική ανάγκη, δηλαδή στις μειονεκτούσες Περιφέρειες. Αυτή η πολιτική βούληση ερχόταν σε ευθεία αντίθεση με την ισχυρή νομική βάση της πολιτικής της Συνοχής, που δεν είναι άλλη από την ίδια τη Συνθήκη. Για να είναι λοιπόν η ΣΤΛ συνεπής προς τη Συνθήκη, θα πρέπει να υπηρετεί το θεμελιώδη στόχο της Περιφερειακής Πολιτικής, δηλαδή την ανάγκη μείωσης του αναπτυξιακού χάσματος μεταξύ πλούσιων και φτωχών περιφερειών. Αυτό ήταν ένα από τα δυο βασικά επιχειρήματα που η Κυβέρνηση της ΝΔ επικαλέστηκε στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης για την έγκριση του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013.

Η μόνη πολιτική που διαθέτει σημαντικό μέγεθος πόρων ικανό να προκαλέσει αποτέλεσμα είναι η Περιφερειακή Πολιτική, η οποία, άλλωστε, διαθέτει και τη μεγαλύτερη συνάφεια με τη ΣΤΛ από κάθε άλλη οριζόντια πολιτική της Ε.Ε.. Πράγματι, οι δυο πολιτικές έχουν ως κοινούς στόχους τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και την κοινωνική συνοχή (μέσω των πολιτικών απασχόλησης για τη μείωση της ανεργίας, την εκπαίδευση και τις ίσες ευκαιρίες).

Η μόνη διάσταση στην οποία δεν υπάρχει συνάφεια μεταξύ των δυο πολιτικών είναι η εδαφική διάσταση, η οποία αποτελεί σημαντικό στόχο της πολιτικής Συνοχής, αλλά βρίσκεται εκτός του πεδίου της ΣΤΛ. Αυτό ήταν το δεύτερο επιχείρημα που παρουσιάστηκε επίσης με επιτυχία στο πλαίσιο της ανωτέρω διαπραγμάτευσης. Σημειώνεται ότι η πιο σημαντική διαφορά με την Πολιτική Συνοχής είναι η ανάγκη της ΣΤΛ για κεντρικό καθορισμό των στόχων της και κεντρικό έλεγχο της επίτευξής τους.

Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής

Την παρούσα περίοδο (πρώτο εξάμηνο 2011) βρίσκονται σε εξέλιξη τόσο στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. όσο και στις πρωτεύουσες των Κρατών-Μελών που επηρεάζουν τον Κοινοτικό προϋπολογισμό, συζητήσεις σχετικά με το ύψος των πόρων για τη νέα περίοδο 2014-2020 ([ΕΣ08](#)) αλλά και τις πολιτικές για την έξοδο από την κρίση και την προετοιμασία της οικονομίας της Ε.Ε. για την επόμενη δεκαετία.

Στο επίκεντρο των πολιτικών αυτών βρίσκεται η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η οποία αναμένεται να επηρεάσει καθοριστικά τη νέα Πολιτική Συνοχής. Η Στρατηγική αυτή καθορίζει ένα όραμα για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ε.Ε. και βασίζεται σε τρεις τομείς προτεραιότητας:

- (α) έξυπνη ανάπτυξη, με τη θεμελίωση της οικονομίας στη γνώση και την καινοτομία,
- (β) βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα και
- (γ) ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία θα προάγει μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και θα οδηγεί σε κοινωνική και γεωγραφική συνοχή.

Στο πλαίσιο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει ένα [θεματολόγιο](#) πρωτοβουλιών για τη καινοτομία, τη νεολαία, τη ψηφιακή σύγκλιση, την παραγωγή χαμηλών εκπομπών άνθρακα, τη βιομηχανική πολιτική για «πράσινη» ανάπτυξη, τις νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας και την καταπολέμηση της φτώχειας.

Η Ελλάδα δεν νοείται να παραμένει αμέτοχη από τα ανωτέρω, όπως, δυστυχώς φαίνεται ότι [συμβαίνει σήμερα](#).

Αντί τα αρμόδια Υπουργεία να παρακολουθούν στενά, να αναλύουν καθημερινά τις εξελίξεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Κυβερνήσεων και να συμμετέχουν ενεργά στις διεργασίες ενημερώνοντας το Κοινοβούλιο, απέχουν ή μετέχουν τυπικά.

Είναι όμως σαφές ότι για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη άσκηση επιρροής, απαιτούνται συμμαχίες με τα Κράτη-Μέλη που έχουν ταυτόσημα με την Ελλάδα συμφέροντα, αλλά και δικτύσεις σε κάθε δυνατό επίπεδο, εντός και εκτός της χώρας.

Οι πόροι της περιόδου 2014-2020 και οι επιπτώσεις της αναθεώρησης των στατιστικών στοιχείων 2007-2009 στο δημοσιονομικό φάκελο της Ελλάδας.

Είναι γνωστό ότι το πλέον σημαντικό ζήτημα αποτελεί η δομή και το κατώφλι των ιδίων πόρων του Κοινοτικού προϋπολογισμού, ως ποσοστού του Ακαθαρίστου Εγχωρίου Εισοδήματος της Ε.Ε. Είναι επίσης σαφές ότι η προσπάθεια για εξοικονόμηση πόρων Κρατών-Μελών όπως η Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Σουηδία και Αυστρία που είναι «καθαροί συνεισφέροντες» (net contributors) δεν θα εσπιασθεί στην «Ανταγωνιστικότητα» που εκφράζει την πολιτική βούληση για στήριξη της πολιτικής «Ευρώπη2020» αλλά στην «Πολιτική Συνοχής» και την «Κοινή Αγροτική Πολιτική». Οι δυο αυτές πολιτικές εξασφαλίζουν στη χώρα μας το μεγαλύτερο μέρος των απολήψεων της από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό (τι εισπράτουμε), η δε δομή του συστήματος ιδίων πόρων προσδιορίζει τη συμμετοχή της Ελλάδας στις συνολικές δαπάνες της Ε.Ε. (τι πληρώνουμε).

Σημειώνεται ότι οι μεταφορές πόρων που πραγματοποιήθηκαν μέσω των πολιτικών αυτών, επέτρεψαν στην Ελλάδα να διαθέτει ένα καθαρό υπόλοιπο της τάξης του 3,5 έως 4,0 % του ΑΕΠ της σε ετήσια βάση.

Όμως, σε σύγκριση με την τρέχουσα περίοδο 2007-2013, έχει ήδη επέλθει δραματική μεταβολή στο καθεστώς επιλεξιμότητας των Ελληνικών Περιφερειών ([βλ. χάρτη](#)). Για το θέμα αυτό, ο υπεύθυνος Τομέα Περιφερειακής Πολιτικής της ΝΔ, προέβη σε [δήλωση](#) παρουσιάζοντας τον χάρτη με τις αλλαγές αυτές, ενώ με [επιστολή](#) του, ενημέρωσε σχετικά τους αιρετούς Περιφερειάρχες.

Σημειώνεται ότι η μεταβολή αυτή φαίνεται ότι επήλθε, κυρίως, λόγω της αναθεώρησης των στατιστικών στοιχείων των ετών 2007-2009 από την Κυβέρνηση και, ενδεχομένως, λόγω της μεθοδολογίας που χρησιμοποιεί η [Ελληνική Στατιστική Αρχή](#) (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) για τον υπολογισμό του επιπέδου ευημερίας κάθε Ελληνικής Περιφέρειας. Στο δεύτερο αυτό θέμα, ο υπεύθυνος Τομέα Περιφερειακής Πολιτικής αναφέρθηκε με [παρέμβαση](#) του στην Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής, αμφισβητώντας εμμέσως την ορθότητά της μεθοδολογίας της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στο θέμα της αναθεώρησης των στατιστικών στοιχείων αναφέρθηκε κατά τη συζήτηση στην Ολομέλεια της Βουλής, στις 15/2/2011, Ερώτησής του με αριθμό 6831/229/29.11.2010 σχετικά με τις εταιρείες ειδικού σκοπού «Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Α.Ε.» (ΜΟΔ Α.Ε.) και «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.» (ΚΤΠ Α.Ε.)

Συγκεκριμένα, κατά τη διαδικασία αναθεώρησης του ελλείμματος, η ΕΛ.ΣΤΑΤ., ερμηνεύοντας τον Κανονισμό 2223/96 για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών και τα κριτήρια ένταξης δημοσίων επιχειρήσεων στο έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης, ενέταξε τις εταιρείες αυτές - μαζί με άλλες 15 εταιρείες που δρουν υπέρ του δημοσίου συμφέροντος - στις δημόσιες επιχειρήσεις που συμβάλλουν στο έλλειμμα, με αποτέλεσμα την επιβάρυνσή του, ενώ σύμφωνα με τον Κανονισμό, μπορούσαν να εξαιρεθούν του πεδίου ορισμού του Δημοσίου και ειδικότερα της Κεντρικής Διοίκησης.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στην Ενδιάμεση Έκθεσή της του 2010 (σελ.25), επιβεβαίωσε ότι «το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης για το 2009 προσαυξήθηκε αισθητά προς τα άνω» λόγω της «συμπερίληψης ορισμένων ελλειμματικών δημοσίων επιχειρήσεων, κυρίως του τομέα των συγκοινωνιών και της αμυντικής βιομηχανίας, καθώς και άλλων φορέων του ευρύτερου

δημόσιου τομέα, που προηγουμένως εθεωρείτο ότι βάσει των ορισμών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών δεν ανήκαν στη γενική κυβέρνηση».

Τέλος, σύμφωνα με το [Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων](#) που εκδίδει η Alpha Bank (17/2), «η νέα αναθεώρηση των στοιχείων για το ΑΕΠ στην περίοδο 2006-2009, διογκώνει την πτώση του ΑΕΠ το 2010. Αυτό, σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., οφείλεται: 1) Στην προσαρμογή των 3μηνιαίων εκτιμήσεων του ΑΕΠ στις αντίστοιχες ετήσιες εκτιμήσεις για την περίοδο 2006-2009, οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στην κοινοποίηση της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος του Νοεμβρίου 2010. 2) Στην εισαγωγή των 3μηνιαίων στοιχείων των λογαριασμών της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος 2009, που είναι συνεπή και συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα 3μηνιαία στοιχεία του έτους 2010.... Το κύριο αποτέλεσμα της νέας μεθόδου εκτίμησης του ΑΕΠ είναι η διόγκωση του ρυθμού πτώσης του ΑΕΠ το 2010 (και η περαιτέρω σημαντική επιδείνωση του οικονομικού κλίματος), με ταυτόχρονη αύξηση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ στην περίοδο 2006-2009... Από ότι φαίνεται βασική αιτία που οδήγησε στην αναθεώρηση του ΑΕΠ ήταν η ένταξη (μόνο στην Ελλάδα) στη Γενική Κυβέρνηση των περισσότερων ΔΕΚΟ που οδήγησε και στην αύξηση του ελλείμματος στο 15,4% του ΑΕΠ το 2009 και στο 9,4% του ΑΕΠ το 2010. Η αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της συμβολής αυτών των ΔΕΚΟ στο ΑΕΠ μετά την ένταξή τους στο Δημόσιο συνέβαλε στην αύξηση του ΑΕΠ στην περίοδο 2006-2009 και στη μεγαλύτερη πτώση του ΑΕΠ το 2010...».

Στρατηγική για τη διασφάλιση αναπτυξιακών πόρων για την περίοδο 2014-2020

Τα ανωτέρω, ασφαλώς και υπονομεύουν το δημοσιονομικό φάκελο της χώρας μας πριν καν ξεκινήσει η διαπραγμάτευση, το αποτέλεσμα της οποίας, θα έχει μεγάλες επιπτώσεις στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας μας. Για τους λόγους αυτούς, η ΝΔ θα παρέμβει συστηματικά και δυναμικά στα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, επιδιώκοντας τα κατωτέρω :

Πρώτον, να αποφευχθεί η «εθνικοποίηση» της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής με βάση την αρχή «*ίσες ευκαιρίες, αλλά κατά περίπτωση αντιμετώπιση των Κρατών-Μελών και Περιφερειών και όχι η ίδια συνταγή για όλες και για όλα*». Στην επιδίωξη μας αυτή θα εξετάσουμε και το θέμα των στατιστικών στοιχείων της τριετίας 2007-2009.

Δεύτερον, να συνεχισθεί η ενισχυμένη χρηματοδότηση ακόμη και προς τις Περιφέρειες που θεωρούνται πλουσιότερες (μεταξύ των οποίων και πολλές Ελληνικές το 2014), εφόσον η αλληλεγγύη πρέπει να καλύπτει όλους ανεξαιρέτως τους Ευρωπαίους πολίτες και να λαμβάνει υπόψη όχι μόνο την Περιφερειακή αλλά και την εθνική ευημερία.

Τρίτον, να υπάρξει συγκεκριμένη αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης που επικρατεί κατά (και μετά) την οικονομική κρίση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, διερευνώντας τις πλέον κατάλληλες δημοσιονομικές λύσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων με βάση τις ιδιαιτερότητες και τις αναπτυξιακές δυνατότητες κάθε Περιφέρειας.

Τέταρτον, να παραμείνει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στην οικογένεια των Διαρθρωτικών Ταμείων για μεγιστοποίηση των συνεργιών μεταξύ όλων των Ταμείων, και, μέσω ουσιαστικής αναδιάρθρωσης των κονδυλίων του, να καταστεί πιο αποδοτικό για τον εργαζόμενο και τις επιχειρήσεις.